

ADVOKATFIRMA DLA PIPER NORWAY DA
Postboks 1364 Vika
0114 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 24/16681-7
Saksbehandler: Helen Eriksen
Dato: 26.08.2025

Vedtak om overtredelsesgebyr – brudd på krav til bevillingshaver The Big Norwegian AS (org.nr 925 430 080)

1. Helsedirektoratets konklusjon

The Big Norwegian AS [org. nr. 925 430 080] ilegges herved overtredelsesgebyr på NOK 1 500 000,-.

Overtredelsesgebyret er en sanksjon som ilegges for brudd på bevillingshavers manglende oppfyllelse av sine forpliktelser etter alkoholloven og for brudd på kravet til forsvarlig utøvelse av bevillingen, jf. alkoholloven § 6-6 første ledd, samt for brudd på meldeplikten i alkoholloven § 6-7 første ledd.

Vedtaket om overtredelsesgebyr er fattet med hjemmel i alkoholloven § 10-5 første ledd nummer 2, jf. forskrift om illeggelse og utmåling av overtredelsesgebyr etter alkoholloven.

Dette vedtaket kan påklages til Helse- og omsorgsdepartementet, jf. forvaltningsloven § 28. Klagefristen på dette vedtaket er **16. september 2025**.

1. Sakens bakgrunn

1.1. Overordnet

Helsedirektoratet er delegert bevillings- og tilsynsmyndighet for bevillingsordningen for tilvirkning av alkoholholdig drikk, jf. alkoholloven kapittel 6. En bevilling gjelder fra vedtaksdato og inntil videre, jf. bevillingsvedtaket.

Dersom en bevillingshaver bryter kravene i alkoholloven §§ 6-6, 6-7 og 6-8 kan Helsedirektoratet fatte vedtak om overtredelsesgebyr, jf. alkoholloven § 10-5 første ledd nummer 2. Brudd på bevillingshavers forpliktelser kan også sanksjoneres med midlertid eller permanent inndragning av bevillingen, jf. alkoholloven § 6-10 første ledd.

I forarbeidene til alkoholloven § 10-5 første ledd nummer 2, uttales det at overtredelsesgebyr vil "virke preventivt og være et godt alternativ til inndragning der dette ikke er hensiktsmessig eller vil være for inngripende", se Prop 60 L (2017-2018) punkt 6.4.4.

For overtredelser knyttet til statlig tilvirkningsbevilling, fastslår også forarbeidene videre at det ikke gjelder krav om at overtredelsen må være grov eller at det må være snakk om gjentatte brudd. Dette betyr at overtredelsesgebyr kan ilegges ved ethvert brudd på bevillingshavers forpliktelser etter alkoholloven §§ 6-6, 6-7 og 6-8. Helsedirektoratet har ingen plikt til å legge overtredelsesgebyr, men kan legge dette dersom direktoratet finner det riktig i den konkrete saken.

2. Forhåndsvarsel til The Big Norwegian AS

Helsedirektoratet sendte den 11. februar 2025 et forhåndsvarsel til The Big Norwegian AS med varsel om at direktoratet vurderte å fatte vedtak om inndragning av deres statlige tilvirkningsbevilling og/eller illeggelse av overtredelsesgebyr. The Big Norwegian AS mottok også et felles forhåndsvarsel om brudd på reklameforbudet i alkoholloven § 9-2 samtidig som de juridiske enhetene Nummer En AS [929 958 624] og Kald AS [930 462 594], jf. forvaltningsloven § 16. I forhåndsvarslene redegjorde Helsedirektoratet faktisk og rettslig for vår foreløpige vurdering av forholdene i saken. Følgende brudd ble redegjort for:

- Overtredelser av reklameforbudet i alkoholloven § 9-2
- Manglende innlevering av omsetningsoppgaver, jf. bevillingsvedtaket punkt 7 samt engrosforskriften § 4-4
- Feil merking av produsentopplysninger på alkoholholdig drikk, jf. matinformasjonsforskriften, konsolidert forordning (EU) nr. 1169/2011 artikkel 9 nr. 1 bokstav h.
- Brudd på kravet til forsvarlig utøvelse av bevillingen, jf. alkoholloven § 6-6 første ledd

Helsedirektoratet varslet at det for disse overtredelsene forelå rettslig grunnlag til å fatte vedtak om inndragning etter alkoholloven § 6-10 jf. § 6-6 første ledd og/eller vedtak om illeggelse av overtredelsesgebyr etter alkoholloven § 10-5 nr. 2 og nr. 3.

Helsedirektoratet mottok svar på forhåndsvarselet den 28. mars 2025, og sendte oppfølgingsspørsmål den 12. juni 2025. Svar på disse ble mottatt den 20. juni 2025. I tillegg har det blitt avholdt dialogmøter i saken mellom Helsedirektoratet og The Big Norwegian AS sin representant advokat Fredrik Finsås fra DLA Piper på følgende dager: 19. februar 2025 og 4. april 2025. Helsedirektoratets saksbehandling er skriftlig, og møtene har derfor begrenset seg til redegjørelse for innholdet i svar som er gitt i saken, samt at det har blitt gitt veiledning om saksgangen fra Helsedirektoratets side.

3. De faktiske forholdene i saken

3.1. Om The Big Norwegian AS

Foretaket The Big Norwegian AS ble registrert i Foretaksregisteret den 4. august 2020. Foretakets formål er oppgitt å være "Produksjon, distribusjon og salg av alkoholholdige drikkevarer samt utviklingen og eierskap av merkevarer innen dette segmentet". Foretaket er registrert med næringskoden "46.341 Engroshandel med vin og brennevin".

The Big Norwegian AS (org.nr 925 430 080) ble av Helsedirektoratet tildelt statlig tilvirkningsbevilling 4. november 2022 (bevillingsnummer 33781).

I brev av 28. mars 2025 oppgis det at foretaket hadde en visjon om "å utvikle en drikkevare ulik andre alternativer på markedet, en variant av drikkevaren hard seltzer, som på daværende tidspunkt ikke fantes i det norske drikkevaremarkedet (...)"

Foretakets siste avlagte årsregnskap er fra 2024, og viser driftsinntekter på NOK 9 142 000,- og et driftsresultat før skatt på NOK 313 000,-. Det er ikke fremlagt ytterligere opplysninger om foretakets økonomiske stilling i saken.

I denne saken er personer som er og har vært styreledere og styremedlemmer i The Big Norwegian AS sentrale aktører i sakskomplekset. Av denne grunn gis det en oversikt over dette.

	4.8.2020	28.8.2023	13.02.2024	26.07.2025
Styreleder	Tor Harald Kjørsvik	Tor Harald Kjørsvik	Vetle Hanssen Brevik	Tor Harald Kjørsvik
Nestleder		Vetle Hanssen Brevik	Tor Harald Kjørsvik	
Styremedlem		Dag Robert Johnsen	Dag Robert Johnsen	Dag Robert Johnsen
Styremedlem		Anders Willer Mikkelsen	Anders Willer Mikkelsen	Anders Willer Mikkelsen
Styremedlem			Terje Heggem	Steffen Harald Kjørsvik
Styremedlem			Robert Robertsen Connor	

Endringene i styret har ikke blitt rapportert inn tidligere, men er orientert om i brev av 28. mars 2025 og Helsedirektoratet har i denne forbindelse gjennomgått aktuelle kunngjøringer i Foretaksregisteret.

I brevet opplyses det videre om at aksjene i The Big Norwegian AS eies av følgende aksjonærer:

Media 1 Molde AS, org.nr 959 662 487	1575 aksjer	52,5 %
Norpol Holding AS, org.nr. 988 851 949	1095 aksjer	36,5 %
Dag Robert Johnsen	225 aksjer	7,5 %
Anders Willer Mikkelsen	105 aksjer	3,5%

Da The Big Norwegian AS fikk tildelt statlig tilvirkningsbevilling eide Norpol Holding AS 70 % av aksjene i selskapet, og aksjesammensetningen så slik ut:

Nordpol Holding AS	2100	70 %
Media 1 Molde AS	450 aksjer	15 %
Dag Robert Johnsen	300 aksjer	10 %
Anders Willer Mikkelsen	150 aksjer	5 %

Endringene i aksjesammensetningen har ikke blitt rapportert inn til Helsedirektoratet tidligere. Ifølge innlevert årsregnskap i 2023 i Brønnøysundregisteret, skal endringene i aksjesammensetning ha vært gjeldende senest fra 31. desember 2023.

The Big Norwegian AS forretningsadresser er også relevante fakta i saken. Fra den 2. februar 2023 var The Big Norwegian sin forretningsadresse Møllergata 8, 0179 OSLO. Denne ble så endret den 9. april 2025 til Prinsens gate 2C.

3.2. Om The Big Norwegian AS forbindelse til foretaket Kald AS

I brev av 28. mars 2025 er det opplyst at Kald AS ble stiftet i november 2022 som et joint venture mellom The Big Norwegian AS og Nummer En AS.

The Big Norwegian AS eier 51 % av aksjene i foretaket Kald AS (org.nr. 930 462 594), mens Nummer En AS (musikkgruppen Ballinciaga) eier 49 % av aksjene.

The Big Norwegian AS har videre opplyst om følgende:

"For å ivareta Nummer En AS' interesser i Kald AS, ble Sondre Kvarv Skjenneberg, Lasse Solheim og Alexander Andersson Austheim valgt inn som styremedlemmer i Kald AS i juli 2023. Disse ble først i desember 2024, knappe halvannen måned før forhåndsvarselets dato, erstattet med medlemmene fra Ballinciaga (...)"

Styret i Kald AS har hatt følgende sammensetning frem til og med i dag:

	19.07.23 - 19.12.24		19.12.24 - 28.03.25	
Rolle	Navn	Representant for	Navn	Representant for
Styreleder	Vetle Hanssen Brevik	The Big Norwegian AS	Vetle Hanssen Brevik	The Big Norwegian AS
Nestleder	Tor Harald Kjørsvik	The Big Norwegian AS	Tor Harald Kjørsvik	The Big Norwegian AS
Styremedlem	Terje Heggem	The Big Norwegian AS	Terje Heggem	The Big Norwegian AS
Styremedlem	Sondre Kvarv Skjenneberg	Nummer En AS	Thomas Alexander Strandskogen	Nummer En AS
Styremedlem	Lasse Solheim	Nummer En AS	Mikkel Brunvatne Henriksen	Nummer En AS
Styremedlem	Alexander Andersson Austheim	Nummer En AS	Victor Karlén Klæbo	Nummer En AS

Per dette brevets dato er imidlertid styret i Kald AS endret til å bestå av følgende medlemmer:

Rolle	Navn
Styreleder	Alexander Andersson Austheim

Oversikten viser at Tor Harald Kjørsvik, Vetle Hanssen Brevik og Terje Heggem har sittet i styret i Kald AS, samtidig som de har hatt roller i The Big Norwegian AS.

Videre viser opplysninger i Foretaksregisteret at foretaket Kald AS ble opprettet med Vetle Hanssen Brevik som styrets leder og Tor Harald Kjørsvik som styremedlem 22. november 2022.

Kunngjøringen i Foretaksregisteret fra 19. juli 2023 viser også en noe annen sammensetning av styret i Kald AS enn det som er opplyst om i tabellen ovenfor av The Big Norwegian AS.

Rolle	19.07.2023	19.12.2024	7.4.2025
-------	------------	------------	----------

Styreleder	Vetle Hanssen Brevik	Vetle Hanssen Brevik	Alexander Andersson Austheim
Styremedlem	Sondre Kvarv Skjenneberg	Tor Harald Kjørsvik	
Styremedlem	Lasse Solheim	Terje Heggem	
Styremedlem	Alexander Andersson Austheim	Thomas Alexander Strandskogen	
Styremedlem	Tor Harald Kjørsvik	Mikkel Brunvatne Henriksen	
Styremedlem	Rikke Bergerud Mikkelsen	Victor Karlsen Klæbo	

Som The Big Norwegian har redegjort for, og oversikten over kunngjøringer viser for den 19. desember 2024, så trådte Terje Heggem (også styremedlem i The Big Norwegian AS) og de tre medlemmene i Nummer En AS/Ballinciaga inn som styremedlemmer i Kald AS: Thomas Alexander Strandskogen, Mikkel Brunvatne Henriksen og Victor Karlsen Klæbo. Terje Heggem er for øvrig styreleder og daglig leder i Media 1 Molde AS. Det opplyses også om at Vetle Hanssen Brevik er styremedlem i Media 1 Molde AS.

Den 7. april 2025 ble styret i Kald AS endret til å bare bestå av styrets leder: Alexander Andersson Austheim, som er musikkgruppen Ballinciaga sin manager i Universal.

I brev av 28. mars 2025 opplyses det om at The Big Norwegian AS i oktober 2022 søkte om registrering av ordmerket KALD, og senere merket KALD Hard Seltzer som kombinert merke. Disse søknadene er begge endelig henlagt i Norge av Patentstyret¹, og det opplyses for ordens skyld om at det er selskapet Kald AS som står som søker av det kombinerte merket Kald Hard Seltzer i Norge, og kontaktperson knyttet til søknaden oppgir Vetle Hanssen Brevik.

Fra den 13. desember 2022 var Kald AS sin forretningsadresse Møllergata 8, 0179 OSLO. Denne ble så endret den 7. april 2025 til Prinsens gate 2C, 0152 OSLO. Dette er samme forretningsadresser som The Big Norwegian AS.

3.3. Om The Big Norwegian sitt samarbeid med musikkgruppen Ballinciaga

The Big Norwegian AS har opplyst at for å få innpass i det norske drikkevaremarkedet, "(...) var selskapet avhengig av å knytte til seg personer med nettverk innenfor festival- og utelivsbransjen".

¹ Ordmerket KALD: https://services.patentstyret.no/search-details/trademark/202213921?lang=no&_gl=1*lsb2tg*_ga*NjgzMzY5MDA0LjE3MTQzOTU2ODI.*_ga_XF81NK0E5E*cze3NTU4NzgyNDAkbzMzJGcxJHJQxNzU1ODc4MjU2JGo0NCRsMCRoMA..
Det kombinerte merket KALD HARD SELTZER: https://services.patentstyret.no/search-details/trademark/202303745?lang=no&_gl=1*ubuixn*_ga*NjgzMzY5MDA0LjE3MTQzOTU2ODI.*_ga_XF81NK0E5E*cze3NTU4NzgyNDAkbzMzJGcxJHJQxNzU1ODc4MjU2JGozOCRsMCRoMA..

Videre opplyses det: "Det var derfor naturlig å knytte til seg kompetanse på dette feltet, hvor Mikkel Brunvatne Henriksen, Thomas Alexander Strandskogen og Victor Karlsen Klæbo, nærmere kjent som en trio under artistnavnet Ballinciaga, skilte seg ut. Resultatet ble at Nummer En AS, som Klæbo, Karlsen og Henriksen hver eier en tredjedel av, ble med på å lansere den første norske harde seltzeren: KALD, eller KALD Hard Seltzer."

Det poengteres videre at Nummer En AS ikke har noen eierinteresser i The Big Norwegian AS, som tilsvarende ikke har eierinteresser i Nummer En AS, men at de har kommersielt og økonomisk samarbeid om Kald AS. En andel av salgsinntektene, fratrasket kostnader ved produksjon, distribusjon og lignende, er det opplyst at betales som royalty til Kald AS for bruken av merkevaren KALD (unntatt offentlighet, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr.2)

3.4. Om produksjonen av KALD

The Big Norwegian AS har opplyst at det første partiet med KALD ble produsert i februar 2023.

Følgende informasjon er videre gitt av The Big Norwegian AS om produksjonen:

"I første omgang ble produksjonen forestått av Gardsbrenneriet AS i Sandane, i henhold til opprinnelig tilvirkningsbevilling tildelt TBN i november 2022, hvoretter produksjonen ble flyttet til Arendals Bryggeri AS i medhold av Helsedirektoratets godkjenning av 18. august 2023.

Selv om Gardsbrenneriet AS, og nå Arendals Bryggeri AS, står for selve produksjonen, er det TBN som har bekostet og befraktet alle innsatsfaktorene, det vil si innholdet i de produserte drikkevarene, til produksjonsstedet. Videre er det TBN som forestår salg av drikkevarene som produseres til relevante utsalgssteder."

4. Bevillingshavers plikter

Bevillingshaver har objektivt ansvar for alle deler av virksomheten. Det fritar ikke for ansvar at deler av virksomheten er overlatt til andre, for eksempel distribusjon, lagerhold, regnskapsføring eller tapping.

Det gjelder et strengt krav om at bevillingshaver opptrer innenfor de rammene som gjelder for bevillingen. Som bevillingshaver har man en plikt til å sette seg inn i det regelverket som gjelder for virksomheten, og dette fremgår også av bevillingsvedtaket.

4.1. Alkoholoven § 6-6

Alkoholoven § 6-6 første ledd fastsetter at bevillingen skal utøves i samsvar med vilkårene i bevillingsvedtaket og i samsvar med bestemmelser i alkoholoven eller bestemmelser gitt i medhold av alkoholoven.

I tillegg gjelder det et selvstendig krav om at bevillingen må utøves forsvarlig. Dette innebærer at selv om en handling eller omstendighet i seg selv ikke er spesifikt forbudt, kan den være i strid med bevillingssystemet og etter omstendighetene også innebære at utøvelsen av tilvirkningsbevillingen ikke skjer forsvarlig.

4.2. Alkoholoven § 6-7

Etter alkoholoven § 6-7, har bevillingshaver plikt til å melde fra om endringer som har betydning for utøvelsen av bevillingen og enkelte typer endringer krever godkjenning. Dette gjelder for eksempel for "(...) endringer i ledelsen av virksomheten og om overdragelse av vesentlige deler av aksjene eller selskapsandeler."

Bakgrunnen for kravet om denne meldeplikten, er at enkelte endringer kan være av en slik art at det skjer et skifte av aktører som må oppfylle vandelskravene, jf. § 6-2 første ledd nr. 2. Meldeplikten oppstår for eksempel dersom det selges ut så store deler av selskapet at nye aktører får vesentlig innflytelse over, eller økonomisk interesse i, den bevillingspliktige virksomheten. Det er derfor viktig at bevillingsmyndighetene holdes orientert om hvilke personer som har sentrale roller, økonomiske interesser i, eller vesentlig innflytelse over driften.

Det finnes også enkelte typer endringer som er så grunnleggende at det kreves ny bevilling, jf. alkoholloven § 1-10.

5. Helsedirektoratets vurdering

5.1. Om brudd på meldeplikten i alkoholloven § 6-7

Helsedirektoratets vurdering er at The Big Norwegian AS har brutt meldeplikten i alkoholloven § 6-7 første ledd.

Styreleder i The Big Norwegian AS ble den 13. februar 2024 endret fra Tor Harald Kjørsvik til Vetle Hanssen Brevik. Deretter ble Tor Harald Kjørsvik igjen styreleder, og dette ble kunngjort i Foretaksregisteret den 9. april 2025.

Da The Big Norwegian AS søkte om statlig tilvirkningsbevilling og fikk dette innvilget 4. november 2022, var det dermed Tor Harald Kjørsvik som ble vandelsvurdert, jf. alkoholloven § 6-2 første ledd nr. 1. Vetle Hanssen Brevik har imidlertid aldri blitt vandelsvurdert av Helsedirektoratet. The Big Norwegian AS hadde objektivt ansvar for å melde fra om denne endringen av styreleder.

Videre har heller ikke The Big Norwegian AS meldt fra om endringer i aksjesammensetningen. Fra 31.12.2023 og frem til i dag, er det Media 1 Molde AS som har eid majoriteten av aksjene i foretaket. Dette til forskjell fra opplysningene som ble gitt i bevillingssøknaden hvor det var Norpol Holding AS som eide majoriteten av aksjene i selskapet. Det har derfor i realiteten skjedd et eierskifte, og Helsedirektoratet har herunder ikke fått vandelsvurdert ny eier og personer med vesentlig innflytelse i eierselskapet, jf. alkoholloven § 6-2 nr. 1.

Det foreligger derfor grove brudd på forutsetningene for tildelingen av bevillingene som er gitt, jf. alkoholloven § 6-7 første ledd. Videre har Helsedirektoratet i brev av 21. august 2025 informert foretaket om at bevillingsnummer 33781 er bortfalt, jf. alkoholloven § 1-10.

5-2. Om bruddene på alkoholloven § 6-6

Helsedirektoratets vurdering er at The Big Norwegian AS har brutt sine forpliktelser samt kravet til forsvarlig utøvelse av bevillingen. Vi vil i det følgende redegjøre for dette.

5.2.1. Overtredelse av kravet om innlevering av omsetningsoppgaver

Bevillingsvedtaket punkt 7 samt engrosforskriften § 4-4 stiller følgende krav til bevillingshaver:

"Bevillingshaver skal for hver måned, og senest innen 18. i påfølgende måned, sende omsetningsoppgave til Helsedirektoratet over månedens gebyrpliktige omsetning fordelt på kategoriene for alkoholholdig drikk i gruppe 1, 2 og 3. Det skal sendes oppgave selv om det ikke har vært gebyrpliktig omsetning (0-oppgave). Omsetningsoppgaven fylles ut på <https://tbr.helsedirektoratet.no/> etter innlogging."

Da Helsedirektoratet sendte forhåndsvarsel til The Big Norwegian AS den 11. februar 2025, hadde de ikke rapportert på omsatt mengde alkoholholdig drikk siden juni 2023.

The Big Norwegian AS har forklart at den manglende innleveringen av omsetningsoppgavene skyldes "(...) en feiltolkning og uriktig forståelse av regelverket". The Big Norwegian AS har videre om dette forklart at de var av den oppfatning at Arendals Bryggeri AS som skulle stå for rapporteringen, og har også levert en erklæring fra dem om dette.

I bevillingsvedtaket punkt 5 står det imidlertid følgende:

"Bevillingshaveren har objektivt ansvar for den totale utøvelsen av virksomheten. Bevillingshaver har ansvar for at lagring, distribusjon og andre deler av virksomheten skjer i betryggende former og i samsvar med regler gitt i eller i medhold av alkoholloven. Dette gjelder selv om nevnte deler av virksomheten er overlatt til andre."

Helsedirektoratets vurdering er etter dette at The Big Norwegian AS følgelig er ansvarlig for å ha brutt rapporteringsplikten om innlevering av omsetningsoppgaver. The Big Norwegian AS sitt objektive ansvar gjør at det er uten betydning hva Arendals Bryggeri AS har ment om dette. Det gjelder ikke noe krav om at noen kan klandres for manglende innlevering av omsetningsoppgaver. Rapporteringen fra Arendals Bryggeri viser uansett ikke omsetningsoppgaver for The Big Norwegian AS sine produkter i seg selv, noe som må gjøres for at Helsedirektoratet skal kunne kontrollere at omsetningen ikke overstiger minstegebyret på NOK 5000,-.

Etter mottak av forhåndsvarselet har imidlertid riktig innrapportering blitt gjennomført. Uavhengig av dette har det likevel skjedd en overtredelse av rapporteringsplikten frem til riktig rapportering ble inngitt 13. februar 2025.

5.2.2. Brudd på reklameforbudet

Det følger av alkoholloven § 9-2 første ledd at det er forbudt å:

- reklamere for alkoholholdig drikk (første setning)
- reklamere for varer med samme merke eller kjennetegn som alkoholholdig drikk (andre setning)
- la alkoholholdig drikk inngå i markedsføring av andre varer eller tjenester (tredje setning)

Alkoholloven § 9-2 er videre forstått slik at "ansvarlig etter reklameforbudet er den som reklamerer eller medvirker til reklamen. Både formidler og annonsør vil m.a.o. være ansvarlig", se Prop. 60 L (2017-2018) avsnitt 6.1.2.

Høyesterett har uttalt at det gjelder et krav om at en "ikke uvesentlig del av den reklamen henvender seg til må antas å ville oppfatte den som alkoholreklame", se HR-2000-46, side 51 (Draktreklamedommen). Dette prinsippet er siden nedfelt i alkoholforskriften § 14-1. Høyesterett understreket at det ikke vil være tilstrekkelig at det er en "blott og bar" mulighet for at enkelte oppfatter reklamen som reklame for alkoholholdig drikk.

Alkoholforskriften § 14-2 oppstiller videre to vilkår for at noe skal anses for å være alkoholreklame. For det første må det foreligge "massekommunikasjon", noe som betyr at innholdet som blir formidlet må være:

- Enveisstyrt fra avsender

- Rettet mot et ubestemt antall personer. Det sentrale er om kommunikasjonen har potensial til å nå flere, og ikke om den faktisk gjør det.

Det andre vilkåret for at noe skal anses for å være alkoholreklame, er at det foreligger "markedsføringsøyemed". Alkoholforskriften § 14-2 andre ledd sier at det foreligger markedsføringsøyemed "dersom siktemålet med kommunikasjonen er å fremme salg". I vurderingen av om det foreligger markedsføringsøyemed, må det bl.a. legges vekt på "hvem som er avsender av informasjonen, hvem som tar initiativ til å gi informasjonen, innholdet i og utformingen av informasjonen og hvordan informasjonen er presentert og formidlet".

Reklameforbudet er medienøytralt, noe som betyr at reklameforbudet rammer alle former for markedsføring uavhengig av hvor eller hvordan markedsføringen skjer. I Markedsrådets sak 2011-962/963, uttalte rådet at alkoholreklamebegrepet er gitt en "svært vid definisjon". Markedsrådet uttalte videre i denne avgjørelsen at det "følger av lovens og forskriftens historie at reklameforbudet er tilsiktet et vidt anvendelsesområde" samt at det er mye som tyder på at reklamebegrepet i denne sammenheng "favner videre enn hva folk flest legger i begrepet".

I det følgende vil vi redegjøre for aktuelle overtredelser av reklameforbudet.

1) Emballasjen til KALD

The Big Norwegian AS har opplyst at de er produsent av KALD-produktene. Det er dermed The Big Norwegian AS som følgelig har ansvaret for at etiketter og emballasje er i samsvar med gjeldende regelverk.

Det bemerkes først at det ikke er tvilsomt at etiketter og emballasje regnes som "massekommunikasjon", fordi et ubestemt antall forbrukere kan møte produktet i en kjøpsituasjon. Det avgjørende for om det foreligger brudd på reklameforbudet i alkoholloven § 9-2 er dermed om det foreligger "markedsføringsøyemed".

Helsedirektoratet mener at The Big Norwegian AS bevisst har valgt en designutforming til KALD-produktene som er identisk med Ballinciaga sine kjennetegn for å la alkoholholdig drikk inngå i markedsføringen av Ballinciaga sine varer og tjenester, samtidig som dette også har fremmet salg av alkoholholdig drikk, jf. alkoholloven § 9-2. Det vises til følgende bildeeksempler:

KALD



BALLINCIAGA



BALLIN™

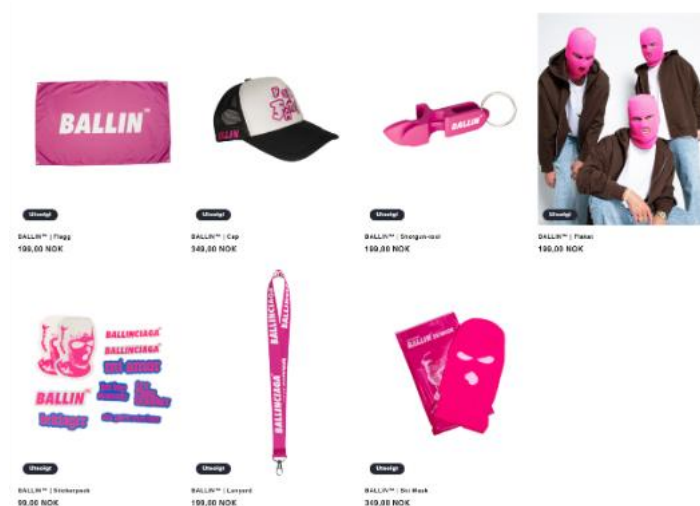
I deres brev av 28. mars 2025 punkt 2.5. opplyses det også at KALD sitt primære nedslagsfelt er blant unge voksne.

The Big Norwegian AS hevder imidlertid at hva gjelder "etikett og varemerke var det naturligvis viktig å finne et 'brand' som treffer målgruppen. Valget falt på en ensfarget boks med stor og tydelig skrift og store bokstaver, hvilket ikke er uvanlig for drikkevarer med tilsvarende målgruppe, som f.eks. PRIME, BATTERY og MOVE. Valget falt ned på rosa som grunnfarge og hvit tekst, ikke ulik Ballinciagas. Likevel var det et isolert poeng for de involverte partene at de verken benyttet samme fargekode eller samme font på logoen til KALD".

Helsedirektoratet er ikke enige i The Big Norwegian AS sin argumentasjon.

Det har formodningen for seg at valget av designutformingen til KALD-emballasjen er gjort i markedsføringsøyemed og er valgt for å fremme salg av alkoholholdig drikk, nemlig KALD. KALD fremstår for eksempel som "merch" knyttet til Ballinciaga og som et produkt rettet mot deres fans, typisk barn og unge. Med "merch" (merchandise) menes "produkter som er knyttet til artist, TV-serie, produkt e.l. og som selges til fans", (<https://naob.no/ordbok/merch>).

Ballinciaga sine kjennetegn med den spesifikke rosa-fargen og den hvite fonten har gjennomgående blitt brukt av Ballinciaga i en rekke sammenhenger, jf. bildene ovenfor, og produktet KALD har fremstått som merch på lik linje med andre produkter som de har markedsført:



Bilde 1: Produkter fra Ballinciaga sin nettbutikk, skjermbilde fra januar 2025

Ballinciaga benytter en sterk rosa-farge og en skråstilt font som kjennetegn for sin merkevare, herunder som kjennetegn på sine varer og tjenester. Dette er den samme rosa-fargen og fonten som benyttes på KALD sine produkter. Det bemerkes at selv om ingen i utgangspunktet har enerett til denne rosa-fargen eller til den aktuelle fonten, mener vi at likhetene mellom KALD sin vareemballasje og Ballinciaga sine kjennetegn gir et veldig likt helhetsinntrykk.

Det er på det rene at produktnavnet KALD og musikkgruppenavnet BALLINCIAGA/BALLIN ikke inneholder noen likheter. Helhetsinntrykket er likevel likt, ettersom rosa-fargen og fonten fremstår som dominerende kjennetegn, både ved Ballinciaga og KALD. Vi mener derfor at ulikhetene som tekstelementene KALD og Ballinciaga/Ballin skaper, ikke er egnet til å oppveie for de klare visuelle likhetene som rosa-fargen og fonten gir.

Den designmessige friheten til utforming av emballasjer er svært vid, og det har formodningen for seg at valg av farge og font er gjort i markedsføringsøyemed. Designutformingen til KALD er ikke tilfeldig valgt, og samarbeidet med musikkgruppen Ballinciaga gjennom foretaket Kald AS bærer preg av en bevisst

markedsføringsstrategi knyttet til å fremme salg av alkoholholdig drikk ved å skape likheter i merkevarer.

På bakgrunn av det er som er nevnt ovenfor mener vi at vilkåret om "markedsføringsøyemed" i alkoholforskriften § 14-2 er oppfylt. Helsedirektoratets vurdering er dermed at det foreligger brudd på reklameforbudet, både ved å la alkoholholdig drikk inngå i markedsføringen av andre [Ballinciaga] varer og tjenester samt ved å markedsføre alkoholholdig drikk jf. alkoholloven § 9-2 første ledd.

Selv om The Big Norwegian AS nå har endret vareemballasjen og denne prosessen allerede var igangsatt før Helsedirektoratet opprettet tilsyn i saken i januar 2025, så har likevel The Big Norwegian AS mens de har hatt tilvirkningsbevilling brutt reklameforbudet, og herunder sine forpliktelser som bevillingshaver, jf. alkoholloven § 6-6 første ledd. Enkelte produkter med gammel emballasje er også fortsatt til salgs og gamle produktbilder brukes fortsatt i diverse nettbutikker, selv om dette nå er etterslep og varer fra restlageret.

2) Ballinciaga i sosiale medier

Helsedirektoratet har avdekket en rekke overtredelser i sosiale medier fra Nummer En AS, se vedlagt vedtak til Nummer En AS.

The Big Norwegian AS har imidlertid bestridt alt ansvar for dette, og har vist til at de ikke har i "(...) noen grad eller utstrekning tilskyndet instruert eller på annen måte avtalt med Ballinciaga eller Nummer En AS at Ballinciaga skal markedsføre KALD gjennom sine kanaler".

Til dette vil Helsedirektoratet bemerke at The Big Norwegian AS likevel har unnlatt å handle. Det må antas at den markedsføringen som Ballinciaga har gjennomført i sine massekommunikasjonskanaler har gavnet The Big Norwegian AS i seg selv, samt må ha gitt avkastning til selskapet Kald AS som The Big Norwegian har økonomiske interesser i.

Selv om Ballinciaga er ansvarlig for sine handlinger, er det direktoratets vurdering at The Big Norwegian AS unnlater har medvirket til disse bruddene. For The Big Norwegian AS har det i utgangspunktet vært lønnsomt å ikke gripe inn, fordi KALD da har oppnådd eksponering og markedsføring, noe som følgelig kan generere salgsinntekter.

Som nevnt er alkoholloven § 9-2 forstått slik at "ansvarlig etter reklameforbudet er den som reklamerer eller medvirker til reklamen. Både formidler og annonsør vil m.a.o. være ansvarlig", se Prop. 60 L (2017-2018) avsnitt 6.1.2.

Selv om The Big Norwegian AS bestrider alt ansvar, mener direktoratet at de gjennom sitt samarbeid med musikkgruppen Ballinciaga hadde en plikt til å handle for å hindre lovbrudd. En bevillingshaver med statlig tilvirkningsbevilling forutsettes å ha god kunnskap om regelverket for alkoholreklame, og i det ligger det også en ekstra forventning om å handle når kommersielle samarbeidspartnere som i denne saken, bryter regelverket. Samarbeidet fremstår i denne sammenhengen som et formidler-annonsør-forhold. Det dreier seg heller ikke om enkeltstående unnlater, men omfanget av overtredelser er stort og tilsier en handleplikt. Helsedirektoratets vurdering er etter dette at det foreligger markedsføringsøyemed.

The Big Norwegian AS har dermed medvirket til alkoholreklame og Ballinciaga sine brudd på alkoholloven § 9-2.

5.2.3. Brudd på kravet til forsvarlig utøvelse av bevillingen

Det følger av alkoholloven § 6-6 første ledd at bevillingen skal utøves på en forsvarlig måte. Forsvarlighetskravet har et selvstendig innhold, og innebærer at selv om en handling eller omstendighet i

seg selv ikke er spesifikt forbudt, kan den være i strid med bevillingssystemet og etter omstendighetene også innebære at utøvelsen av tilvirkningsbevillingen ikke skjer forsvarlig.

Det er et sentralt moment at virksomheten ikke kan drives på en slik måte at bevillingsordningen eller alkohollovens formål undergraves. Det er ikke tvilsomt at brudd på rapporteringsplikten og manglende innlevering av omsetningsoppgaver er brudd på kravet til forsvarlig utøvelse av bevillingen, jf. alkoholloven § 6-6 første ledd.

Det er også viktig at bevillingshavere overholder reklameforbudet i alkoholloven. Dette for å sikre rettferdige konkurranseforhold i bransjen, samtidig som det er viktig å hindre både individuelle og samfunnsmessige skadevirkninger av alkohol, jf. alkoholloven § 1-1.

The Big Norwegian AS har selv opplyst og bekreftet at KALD sitt primære nedslagsfelt er blant unge voksne. Når man som bevillingshaver har produkter hvor man ønsker å nå en slik sårbar forbrukergruppe, mener direktoratet at alkohollovens formål tilsier at man er svært nøye med å overholde alkoholreklameforbudet.

Å beskytte barn og unge mot alkoholreklame er svært viktig og grunnleggende i et folkehelseperspektiv, jf. alkoholloven § 1. Alkohol er det rusmidelet som flest ungdommer prøver. Barn og unge med en hjerne i utvikling er særlig utsatt for risiko ved beruselse, og undersøkelser viser at tidlig alkoholdebut øker faren for å utvikle et høyt alkoholforbruk i voksen alder. Forekomsten av rusmiddellidelser er også størst blant unge voksne mellom 18 og 35 år. Både individuelle og samfunnsmessige skadevirkninger av alkohol anslås å være på cirka 100 milliarder kroner i året.²

Ballinciaga har videre delt innhold i sosiale medier sammen med KALD-produkter hvor det direkte har blitt oppfordret til rusbruk ovenfor tusenvis av barn og unge i sosiale medier, samt innhold med et alkoholpositivt budskap. Vi viser til vedtaket til Nummer En AS.

At Ballinciaga har blitt vurdert som en gruppe som fremmer rusbruk har over lengre tid vært kjent, og var også gjeldende da direktoratet opprettet tilsyn i 2025. Den 21. april 2022 deltok for eksempel musikkgruppen på Debatten på NRK³ hvor de fikk en rekke spørsmål om hvorvidt de er med på å fremme rus, og alkohol- og narkotikabruk.

The Big Norwegian AS mener det er feil at Ballinciaga fremmer rusbruk. Det vises til at "Ballinciaga er en musikktrio bestående av tre musikere som skaper musikk og opplevelser, i all hovedsak for unge mennesker. Det faktum at Ballinciaga er aktiv på ulike sosiale medier, og gjennom disse kanalene viser frem et liv fylt av fest, alkohol og moro, innebærer ikke at Ballinciaga er noen form for ambassadører eller reklameplakater for verken alkohol i seg selv eller enkeltprodukter med alkoholholdig tilsnitt."

"Ballinciagas eksponering av KALD kan ikke tas til inntekt for å være en rettet og koordinert markedsføring av produktet i regi av verken TBN eller Kald AS. Når det er sagt, er det som har skjedd sterkt beklagelig og TBN er ikke uenig i at eksponeringen har vært uskjønnsom og at sammenblandingen mellom merkevarene har vært uheldig. Derfor har partene, samlet og hver for seg, iverksatt en rekke tiltak for å forhindre videre sammenblanding og overholde regelverket."

Helsedirektoratet mener det er positivt at det nå tas grep for å overholde regelverket, men deler ikke oppfatningen om at eksponering av KALD ikke tyder på en markedsføring av produktet som er koordinert mellom de aktuelle aktørene.

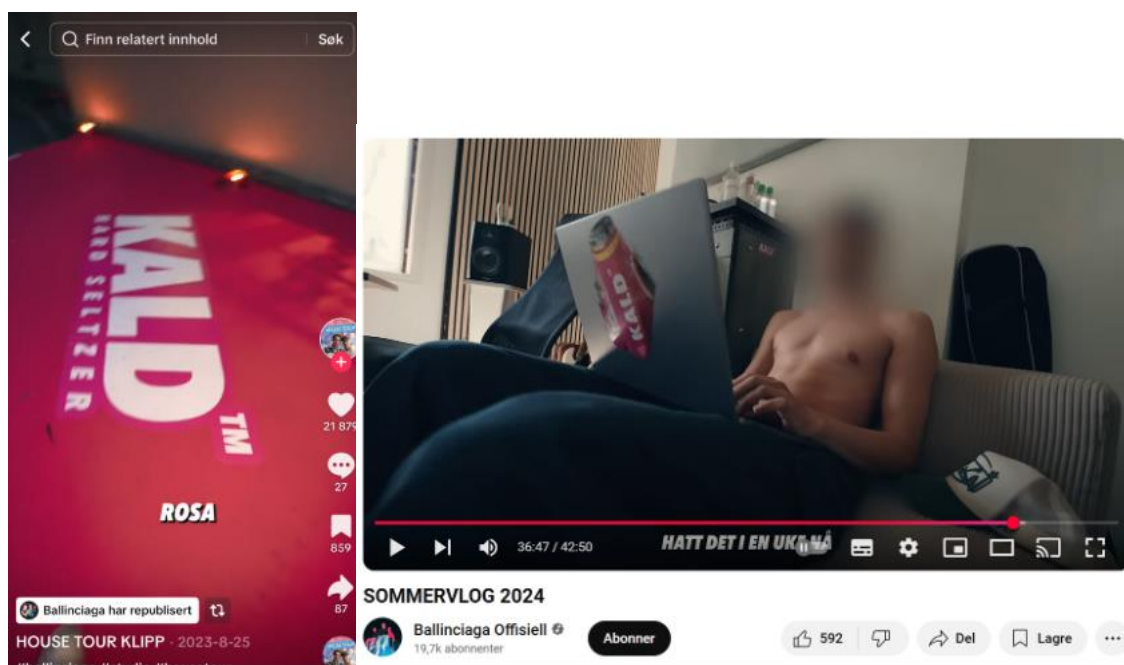
² [Så mye koster alkohol samfunnet - Av-og-til](#)

³ [Debatten - NRK TV](#)

At The Big Norwegian AS som en profesjonell aktør med statlig tilvirkningsbevilling har samarbeidet med Ballinciaga gjennom foretaket Kald AS vitner om en manglende forståelse for alkohollovens formål. Direktoratet bemerker at det ikke er samarbeidet i seg selv som kritiseres, men måten dette har blitt utøvd på, både fra valg av design på emballasjen, til aktiv markedsføring og manglende inngripen ovenfor alkoholreklame i sosiale medier med videre. Dette fremstår ikke som forsvarlig utøvelse av bevillingen.

At aktører i et selskap med statlig tilvirkningsbevilling, også har hatt roller i Kald AS fremstår som uforenlig med alkohollovens formål. The Big Norwegian AS har vært sentral for opprettelsen av selskapet Kald AS, og hatt en sentral rolle knyttet til utformingen av varemerket og merkevarebyggingen generelt. Kald AS har for eksempel vært opprettet og opprinnelig ledet av personer med sentrale roller i The Big Norwegian AS, samtidig som forretningsadressen er den samme for begge disse foretakene. Dette viser en sterk tilknytning til The Big Norwegian AS.

Opplysninger i saken har også vist at foretaket Kald AS har stått for innkjøp av markedsføringseffekter som har blitt brukt på Ballinciaga sine konserter og blitt vist i Ballinciaga sine sosiale medier. Se følgende bildeeksempler:



Bilde 2: Skjermbilder fra Ballinciaga sin TikTok fra januar 2025, og video "Sommervlog 2024" delt på YouTube 26. desember 2024 som viser bilder med drikken KALD og med logoen til KALD. Videoen hadde 49 000 avspillinger i januar 2025.

Virkemidlene som har blitt brukt i denne saken overfor en sårbar forbrukergruppe, fremstår også etter direktoratets syn som en undergraving av alkohollovens formål, bevillingssystemet og hensynet til rettferdig konkurranse i markedet.

På bakgrunn av det som er nevnt ovenfor er det Helsedirektoratets vurdering at bevillingen ikke har blitt utøvd forsvarlig, jf. alkoholloven § 6-6 første ledd.

6. Helsedirektoratets vedtakskompetanse

Dersom en bevillingshaver bryter kravene i alkoholoven §§ 6-6, 6-7 og 6-8, kan Helsedirektoratet fatte vedtak om overtredelsesgebyr, jf. alkoholoven § 10-5 første ledd nummer 2. Brudd på bevillingshavers forpliktelser kan også sanksjoneres med midlertid eller permanent inndragning av bevillingen, jf. alkoholoven § 6-10 første ledd.

I denne saken har bevillingen som nevnt bortfalt, jf. alkoholoven § 1-10. Inndragning som sanksjon er dermed ikke et aktuelt alternativ.

Videre, dersom Helsedirektoratet finner at en handling er i strid med reklameforbudet i alkoholoven, har Helsedirektoratet hjemmel til å fatte vedtak om retting, tvangsmulkt og overtredelsesgebyr. I denne saken er alle lovbrudd rettet og/eller opphørt, og Helsedirektoratet har da hjemmel til å fatte vedtak om overtredelsesgebyr, jf. alkoholoven § 10-5 første ledd nummer 3.

Helsedirektoratet mener at siden forholdene i denne saken først og fremst omfatter og er knyttet til The Big Norwegian AS sin rolle som bevillingshaver, også bruddene på reklameforbudet, så finner direktoratet det etter en konkret helhetsvurdering det hensiktsmessig og prosesseffektivt, at det fattes et vedtak om overtredelsesgebyr etter alkoholoven § 10-5 første ledd nummer 2. Helsedirektoratet er oppmerksomme på at dette medfører at dette vedtaket har en annen klageinstans enn vedtak som er fattet etter alkoholoven § 10-5 nr. 3, og herunder vedtaket om overtredelsesgebyr til Nummer En AS. Direktoratet mener imidlertid at de konkrete forholdene i denne saken, begrunner at bruddene på reklameforbudet også ses på i sammenheng med The Big Norwegian AS plikter som bevillingshaver, og derfor behandles under ett. Dette gjelder særlig med tanke på de kravene som er knyttet til forsvarlig utøvelse av bevillingen etter alkoholoven § 6-6 første ledd.

7. Overtredelsesgebyr

7.1. Hjemmel og grunnlag

Det følger av alkoholoven § 10-5 første ledd nummer 2 at Helsedirektoratet kan ilegge overtredelsesgebyr overfor virksomheter som forsettlig eller uaktsomt overtrer kravene til bevillingshaver i alkoholoven §§ 6-6, 6-7 og 6-8.

Det anses ikke tvilsomt at kravene i alkoholoven §§ 6-6 og 6-7 er brutt, jf. drøftelsen ovenfor. Det avgjørende for å kunne ilegge overtredelsesgebyr er dermed om The Big Norwegian AS har opptrådt forsettlig eller uaktsomt ved overtredelsene, jf. alkoholoven § 10-5 første ledd.

Bevillingshaver har som nevnt objektivt ansvar for å overholde sine forpliktelser, men for å ilegge overtredelsesgebyr kreves det at det er utvist subjektiv skyld. Ifølge forarbeidene har et foretak ansvaret for regelbrudd begått av ansatte eller oppdragstakere når vedkommende har opptrådt på vegne av virksomheten. Foretak kan ilegges ansvar selv om ingen enkeltperson har utvist skyld, se Prop. 60 L (2017-2018) punkt 6.4.6.

Forskrift om illeggelse og utmåling av overtredelsesgebyr etter alkoholoven inneholder bestemmelser om illeggelse og utmåling av overtredelsesgebyr etter alkoholoven § 10-5, jf. § 1 i forskriften. Forskriftens § 2 inneholder momenter som både kan vurderes ved illeggelse og utmåling av overtredelsesgebyr, herunder i bokstav e nevnes også momentene i forvaltningsloven § 44 tredje ledd for fysiske personer og § 46 andre ledd for foretak.

For ordens skyld bemerkes det at det rettslige grunnlaget knyttet til å illegge overtredelsesgebyr trådte i kraft 17. september 2024. Når det gjelder overtredelser som var påbegynt før regelverket om overtredelsesgebyr trådte i kraft, så er det direktoratets vurdering at bruddene har vært pågående også etter at regelverket trådte kraft. Overtredelsene hadde dermed ikke opphørt og fant følgelig fortsatt sted da direktoratet opprettet tilsynet, sml. straffeloven § 87 første ledd.

Når det gjelder det forhold at bevillingen i utgangspunktet var bortfalt allerede fra 2023, så har The Big Norwegian AS handlet i kraft av sitt bevillingsvedtak, og de har følgelig vært å regne som bevillingshaver i denne sammenhengen. Virkningen av bortfallet trådte heller ikke i kraft før direktoratet ble oppmerksomme på bortfallet og opplyste om dette i brev av 21. august 2025, sml. straffeloven § 87 annet ledd.

Direktoratet vil likevel presisere at de forholdene som er blitt lagt til grunn i dette vedtaket bare gjelder for forhold etter den 17. september 2024.

Direktoratet vurderer det som hensiktsmessig å behandle alle forhold samlet under ett.

Vi vil i det følgende først vurdere hvor vidt skyldkravet i saken er oppfylt.

7.2. Kravet om forsettlig eller uaktsom overtredelse

Helsedirektoratet mener at The Big Norwegian AS har utvist skyld ved bruddene på kravene til bevillingshaver.

De materielle vilkårene for skyldkravene forsett og uaktsomhet følger av alminnelige juridiske grunnprinsipper, og disse er blant annet nedfelt i straffeloven §§ 22 (forsett) og 23 (uaktsomhet). Det vil derfor være naturlig å ta utgangspunkt i disse ved vurderingen av skyldkravet.

7.2.1. Vurderingen av om The Big Norwegian AS har utvist skyld

The Big Norwegian AS har handlet med forsett dersom de har brutt kravene til bevillingshaver i alkoholloven §§ 6-6 og 6-7:

1. med hensikt
2. med bevissthet om at handlingene sikkert eller mest sannsynlig er brudd, eller
3. holder det for mulig at handlingene omfattes av kravene til bevillingshaver, og velger og handle selv om det skulle være tilfellet

Videre kan en som handler i strid med kravet til forsvarlig opptreden på et område, og som ut fra sine personlige forutsetninger kan bebreides, være uaktsom.

Når det gjelder brudd på rapporteringsplikten for omsetningsoppgaver, jf. alkoholloven § 6-6, har The Big Norwegian AS hevdet at de har misforstått regelverket, og at de trodde at Arendals Bryggeri kunne stå for rapporteringen.

Til dette vil Helsedirektoratet generelt bemerke at eventuell uvitenhet om regelverket ikke vil frita for skyld. Det er i norsk rett et grunnleggende prinsipp at det kan foreligge forsett uavhengig av om lovbrøteren ikke kjenner til at handlingen er ulovlig, sml. straffeloven § 22 siste ledd. Uvitenhet om rettsregler, straffes også når uvitenheten er uaktsom, jf. straffeloven § 26.

Dersom The Big Norwegian AS ikke forsto regelverket korrekt, er overtredelsene i det minste uaktsomme. Aktsomhetskravet for en innehaver av statlig tilvirkningsbevilling er imidlertid særlig høyt, fordi det forventes at bevillingshavere opptrer innenfor rammene av bevillingen og regelverket for øvrig.

Før Arendals Bryggeri overtok produksjonen på vegne av The Big Norwegian AS, rapporterte The Big Norwegian AS omsetningstall, selv om en annen oppdragstaker da også sto for produksjonen deres. Dette mener direktoratet tilsier at The Big Norwegian AS kan ha holdt det for mulig at handlingene omfattes av kravene til bevillingshaver, men har valgt og handle selv om det skulle være tilfellet.

The Big Norwegian AS har uansett opptrådt i strid med kravet til forsvarlig opptreden som må kunne forventes av en statlig tilvirker, og bruddet på rapporteringsplikten vurderes derfor i det minste uaktsomt. Direktoratets syn er likevel prinsipielt at overtredelsene er av en slik karakter at kravet om forsettlig opptreden er oppfylt.

Når det gjelder den manglende oppfyllelsen av meldeplikten i alkoholoven § 6-7 første ledd, mener direktoratet at selskapet har holdt det for mulig at handlingene omfattes av kravene til bevillingshaver, men velger og handle selv om det skulle være tilfellet. Bakgrunnen for dette er at The Big Norwegian AS skal være kjent med at endringer skal rapporteres inn, jf. bevillingsvedtaket, men at de likevel har valgt å handle annerledes. Bruddet på meldeplikten er uansett i strid med kravet til forsvarlig opptreden som må kunne forventes av en statlig tilvirker, og bruddet på rapporteringsplikten vurderes derfor i det minste uaktsomt. Direktoratets syn er likevel prinsipielt at overtredelsene er av en slik karakter at kravet om forsettlig opptreden er oppfylt også for dette forholdet.

Når det gjelder bruddene på reklameforbudet og kravene til forsvarlig utøvelse av bevillingen, er det direktoratets syn at dette er gjort med hensikt eller at The Big Norwegian AS har hatt en bevissthet om at handlingene sikkert eller mest sannsynlig er brudd.

The Big Norwegian AS må for det første ha kjent til at en populær musikkgruppe som Ballinciaga kan ha sterk potensiell påvirkningskraft på sine fans og herunder også produktet KALD sin målgruppe. Det forhold at Ballinciaga sine fans hovedsakelig består av barn og unge, som er særlig sårbare overfor markedsføring, forsterker at de må ha visst om muligheten for å fremme salget av sine produkter. Dette gjelder både ved hensyn til valg av emballasje og ved manglende inngripen/unnlatelser ovenfor den massive eksponeringen av KALD, rus og alkohol i sosiale medier fra Ballinciaga med en enorm følgerskare. Tilsvarende momenter understøtter også direktoratets vurdering av bruddet på kravet til forsvarlig utøvelse av bevillingen. Det er uansett næringsdrivendes ansvar å opptre i samsvar med gjeldende regelverk. I forarbeidene til forvaltningsloven § 46, uttales det til sammenligning for eksempel om skyldkravet at:

"I mange tilfeller vil det være aktuelt å oppstille et meget strengt krav til aktsomhet. Særlig der det er tale om å sanksjonere brudd på reguleringslovgivning som retter seg mot utøvelsen av næringsvirksomhet, vil aktsomhetsnormen normalt være streng. Foretak som driver økonomisk virksomhet, må forutsettes å sette seg godt inn i den reguleringen som gjelder foretakets virksomhet.", jf. Prop. 81 L (2021–2022) punkt 5.5.

Aktsomhetskravet er som nevnt høyt, og særlig høyt må det også være for næringsdrivende som retter markedsføring mot barn og unge. Det fremstår som at foretaket har hatt et bevisst mål om å nå denne kjøpergruppen, og at måten dette har blitt gjort på undergraver bevillingssystemet og alkoholovens formål, jf. alkoholoven § 1.

Skyldkravet i alkoholoven § 10-5 er dermed oppfylt.

7.3. Vurdering av om overtredelsesgebyr skal ilegges og utmålingen

I denne saken har bevillingen som nevnt bortfalt, jf. alkoholloven § 1-10. Inndragning som sanksjon er dermed ikke et aktuelt alternativ. Videre har ikke direktoratet noen plikt til å ilegge overtredelsesgebyr, men dette kan gjøres dersom direktoratet finner det hensiktsmessig. Dette gjelder også ved bortfalte bevillinger, jf. Prop. 60 L (2017-2018) punkt 6.4.4. Departementet konstaterer i denne forbindelse at "(...) tilsynet har full frihet til selv å vurdere om det skal ilegges overtredelsesgebyr i disse tilfellene, i og med at det ikke er en plikt for tilsynet å ilegge overtredelsesgebyr, men kun en mulighet hvis tilsynet mener det er riktig i den konkrete saken".

Det følger videre av forskrift om illeggelse og utmåling av overtredelsesgebyr etter alkoholloven § 2 at ved avgjørelsen av om overtredelsesgebyr skal ilegges og ved utmålingen av gebyret, kan det blant annet legges vekt på

- a. om overtredelsen retter seg mot eller har særlig virkning på barn og unge
- b. om det har oppstått akutt fare for skade på helse
- c. om flere personer rammes av overtredelsen
- d. graden av skyld
- e. momentene i forvaltningsloven § 44 tredje ledd for fysiske personer og § 46 andre ledd for foretak.

Etter forvaltningsloven § 46 andre ledd, følger det herunder at "avgjørelsen av om et foretak skal ilegges administrativ sanksjon og ved individuell utmåling av sanksjonen kan det blant annet tas hensyn til:

- a. sanksjonens preventive virkning
- b. overtredelsens grovhet, og om noen som handler på vegne av foretaket, har utvist skyld
- c. om foretaket ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne ha forebygget overtredelsen
- d. om overtredelsen er begått for å fremme foretakets interesser
- e. om foretaket har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen
- f. om det foreligger gjentakelse
- g. foretakets økonomiske evne
- h. om andre reaksjoner som følge av lovbruddet blir ilagt foretaket eller noen som har handlet på vegne av det, blant annet om noen enkeltperson blir ilagt administrativ sanksjon eller straff
- i. om overenskomst med fremmed stat eller internasjonal organisasjon forutsetter bruk av administrativ foretakssanksjon eller foretaksstraff

Det forhold at ordlyden i de ovennevnte bestemmelsene bruker ordet "kan" innebærer at det i utgangspunktet er overlatt til forvaltningens skjønn å avgjøre om de momentene loven regner opp, skal

trekkes inn i vurderingen. Bruken av ordet "blant annet" impliserer også at listen ikke er uttømmende. Momentene som nevnes, vurderer likevel direktoratet som sentrale ved utøvingen av forvaltningsskjønnet, og disse vil i det følgende bli vurdert.

Direktoratet finner det formålstjenlig å behandle vår vurdering av momentene samlet i vår begrunnelse for utmålingen av gebyret i saken, da denne vurderingen sammenfaller med hvorfor direktoratet mener at overtredelsesgebyr skal ilegges i saken.

7.4. Utmålingen

7.4.1. Overordnet om utmålingen

Overtredelsesgebyret skal utmåles etter en individuell og konkret vurdering i den enkelte sak.

Forskrift om ileggelse og utmåling av overtredelsesgebyr etter alkoholloven § 3 setter en øvre ramme på "inntil fire prosent av virksomhetens årsomsetning eller inntil 20 ganger folketrygdens grunnbeløp (G), der det høyeste beløpet utgjør den øvre rammen". 1 G tilsvarte på tidspunktet direktoratet gjennomførte tilsynet 124 028 NOK og 20 G tilsvarte 2 480 560 NOK, mens 4 % av The Big Norwegian AS sin årsomsetning i 2024 (9 142 000), tilsvarte 365 680 NOK. Den øvre rammen blir dermed 2 480 560 NOK.

7.4.2. Vurderingen av momentene

Hva gjelder bruddet på rapporteringsplikten av omsetningsoppgaver og meldeplikten, vurderer direktoratet dette som grove brudd på pliktene til en bevillingshaver. Dette er forhold som The Big Norwegian AS klart skulle ha hatt kjennskap til, og de kan derfor klandres for de aktuelle overtredelsene. Både individualpreventive og allmennpreventive hensyn begrunner derfor at overtredelsene sanksjoneres med overtredelsesgebyr.

Når det gjelder bruddene på reklameforbudet og kravet til forsvarlig utøvelse av bevillingen, har direktoratet vektlagt at disse er rettet mot og har virkning på barn og unge. Det å eksponere barn og unge for alkoholreklame, samt å oppfordre denne forbrukergruppen til rusbruk, kan medføre skade på barn og unges helse. Skadepotensialet ved overtredelsene vurderes dermed som stort og alvorlig.

Virkemidlene som The Big Norwegian AS bevisst har brukt i sin markedsføring er for eksempel typisk ment å nå yngre målgrupper. Elementer med sterke farger er for eksempel gjerne brukt i forbindelse med markedsføring overfor barn og unge. Alkoholholdig drikke med smak i den kategorien som KALD Hard Seltzer, som også er det produktet som særlig har blitt markedsført, er det også en kjensgjerning at gjerne retter seg mot yngre målgrupper og The Big Norwegian AS har også selv opplyst om at unge voksne er deres primære målgruppe.

Å beskytte barn og unge mot alkoholreklame, anses som svært viktig og grunnleggende i et folkehelseperspektiv, jf. alkoholloven § 1. Alkohol er det rusmiddelet som flest ungdommer prøver. Barn og unge med en hjerne i utvikling er særlig utsatt for risiko ved beruselse, og undersøkelser viser at tidlig alkoholdebut øker faren for å utvikle et høyt alkoholforbruk i voksen alder. Forekomsten av rusmiddellidelser er også størst blant unge voksne mellom 18 og 35 år.

Innholdet som The Big Norwegian har unnlatt å gripe inn ovenfor i sosiale medier, har også blitt vist og delt i en rekke massekommunikasjonskanaler. Dermed har også svært mange personer blitt rammet av overtredelsene, herunder tusenvis av barn og unge. Helsedirektoratet legger da vekt på det høye antall følgere som Nummer En AS har i sosiale medier, samt at innholdet også har blitt eksponert for enda flere personer enn det totale antallet følgere. Det er dermed klar sannsynlighetsovervekt for at

alkoholreklamen har nådd ut til et stort antall med personer. Slik eksponering skaper et klart inntjeningspotensial og fordeler for The Big Norwegian AS og deres samarbeidspartnere, og herunder kan det også ha direkte virkning på deres økonomiske interesser i Kald AS.

Direktoratet har videre vurdert at aktsomhetskravet er høyt, særlig fordi næringsdrivende har ansvaret for å følge gjeldende lover og regler, men også fordi man bør utvise særlig aktsomhet ved markedsføring og virksomhet som rettet seg mot sårbare forbrukergruppe som barn og unge.

Samlet tilsier de nevnte forholdene ovenfor at gebyret settes høyt. Ettersom bruddene i denne saken anses som grunnleggende brudd på kravene til en bevilling og i tillegg er særlig egnet til å påvirke barn og unge, vurderer Helsedirektoratet at også at individualpreventive og allmennpreventive hensyn begrunner at overtredelsesgebyret settes høyt.

The Big Norwegian AS sin økonomiske evne taler imidlertid for at Helsedirektoratet ikke bør sette gebyret helt inntil den øvre rammen i saken, sett i forhold til deres omsetning og driftsresultat. På den annen side, er det viktig at gebyret settes så høyt at det ikke skal lønne seg økonomisk å begå lovbrudd og at gebyret står i forhold alvorlighetsgraden og omfanget av overtredelser.

Overtredelsesgebyret er imidlertid en sanksjon på forhold som allerede har skjedd, og som bør få konsekvenser for overtreder. De som overtrer regelverket skal ikke komme i en gunstigere stilling enn de som er lovydige, og andre som følger regelverket har også en berettiget forventning om at andres brudd på regelverket får konsekvenser. Vi viser til Prop. 60 L (2017-2018) punkt 4.5.2.

Helsedirektoratet fatter derfor etter en konkret og individuell vurdering vedtak om overtredelsesgebyr på NOK 1 500 000,- samlet for overtredelsene i saken.

8. Vedtak

The Big Norwegian AS [org. nr. 925 430 080] ilegges herved overtredelsesgebyr på NOK 1 500 000,-.

Overtredelsesgebyret er en sanksjon som ilegges for brudd på kravet til forsvarlig utøvelse av bevillingen, jf. alkoholloven § 6-6 første ledd, samt for brudd på meldeplikten i alkoholloven § 6-7 første ledd.

9. Retten til å klage på vedtaket

The Big Norwegian AS kan klage på vedtaket. Eventuell klage skal sendes til Helsedirektoratet på e-post til postmottak@helsedir.no eller per post til Helsedirektoratet, Postboks 220, Skøyen, 0213 Oslo.

Dersom vi ikke tar klagen til følge, vil saken bli sendt til Helse- og omsorgsdepartementet for klagebehandling, jf. forvaltningsloven § 28.

Vedtaket kan ikke bringes inn for de alminnelige domstoler uten at saken først er forelagt klageinstansen, jf. forvaltningsloven § 27 bokstav b.

Klagefristen er tre uker fra den dagen The Big Norwegian AS mottar vedtaket, og er satt til **16. september 2025**.

Dersom The Big Norwegian AS ikke klager på vedtaket, vil overtredelsesgebyret normalt forfalle til betaling fire uker etter den dato vedtaket er fattet.

Overtredelsesgebyret vil i så fall bli fakturert og krevd inn av Statens innkrevingssentral – Skatteetaten på vegne av Helsedirektoratet.

Endelig vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg, jf. tvangsfullbyrdsloven § 7-2 bokstav d.

Vennlig hilsen

Linda Granlund e.f.
direktør

Helen Eriksen
rådgiver